

Anexa nr. II la Ordinul ministrului educației nr. 3702/21.04.2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru disciplina**

EDUCAȚIE PLASTICĂ

**Învățământ special
Clasele pregătitoare – a IV-a
Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate**

București, 2021

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Educație plastică* este elaborată potrivit noului curriculum, centrat pe competențe.

Orientarea demersului didactic pornind de la competențe sprijină și încurajează elevii să-și exprime sentimentele, sporește abilitățile sociale și funcționarea cognitivă, rezolvă frustrările, promovează abilitățile de imitare și mărește utilizarea abilităților senzomotorii, coordonarea ochi-mână și stimularea senzorială.

Educația plastică are un rol important în educarea elevilor cu dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate, oferind posibilități de operare cu anumite tehnici și instrumente de lucru, în vederea formării unor deprinderi psihomotrice și îmbunătățirea activității cognitiv-recuperatorii. Se urmărește încurajarea exprimării unor gânduri, sentimente prin intermediul unor compoziții, se dezvoltă capacități de exprimare verbală și non-verbală a dorințelor, trăirilor, sentimentelor, spargând blocaje emoționale; crește stima de sine și încrederea în propriile forțe; eliberează tensiuni, anxietate acumulată, stres, frustrări și sentimente negative.

Structural, prezenta programă școlară include următoarele componente:

- Nota de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Educație plastică* sunt formulate în termeni de generalitate și reprezintă achizițiile cognitive și comportamentale ale elevului, ce trebuie dezvoltate pe durata învățământului primar.

Competențele specifice, deduse din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar.

Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului, integrând strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Exemplele de activități au caracter orientativ. Profesorul alege și proiectează activitățile de învățare ținând cont de nivelul de severitate al dizabilității, particularități de vârstă, de motivația și de interesele fiecărui copil, de mijloacele, materialele și dotările pe care le are la dispoziție.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază.

Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Desen
- Pictură
- Modelaj

Sugestiile metodologice prezintă strategii didactice privind integrarea conținuturilor în proiectarea și desfășurarea activităților, adaptarea acestora la nivelul de vârstă al elevilor și la particularitățile claselor de elevi, vizează progresul de învățare la fiecare elev și sunt privite ca instrumente de motivare.

În Planul cadru de învățământ, disciplina *Educație plastică* are alocată 1 oră pe săptămână pentru clasa pregătitoare, clasa I, clasa a II-a, clasa a III-a și clasa a IV-a .

Competențe generale

- 1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică**
- 2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare**
- 3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică

Clasa pregătitoare
<p>1.1. Observarea unor caracteristici simple ale materialelor întâlnite în mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de observare, explorare și descoperire a obiectelor din mediul înconjurător pentru a identifica forme, culori, materiale; - Exerciții de explorare și manipulare a obiectelor din mediul familiar, prin antrenarea mai multor analizatori (auditiv, vizual, tactil etc.); - Observarea proprietăților obiectelor (mărime, formă, culoare, textură); - Discriminarea formei de fond (un obiect mare între obiecte mici și invers); - Exerciții de identificare și sortare a unor materiale, imagini după criterii date (hârtie, sticlă, lemn, plastic, material textil) "Arată! Ce este? Sortează!"; - Gruparea produselor în funcție de materialele din care au fost confecționate - jocuri de tip Loto; - Gruparea unor instrumente și materiale în funcție de domeniu (desen, pictură, modelaj); - Plimbări în natură (activități de observare, manipulare, culegere a unor materiale: frunze, pietre, bețișoare, ghinde, castane, nisip, flori etc.).
<p>1.2. Familiarizarea cu materialele și instrumentele de pictat, colorat, modelat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare a materialelor și instrumentelor de lucru (pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, paie, vată, pastă de dinți, creioane, creioane colorate, truse de desen, ștampile, rigle, șabloane, carioci, plastilină, planșeta de lucru, hârtie etc.) - Exerciții-joc de recunoaștere și denumire, după posibilități, a materialelor și instrumentelor de lucru "Ghicește ce sunt!", "La ce folosesc?", "Ce pot face instrumentele?"
<p>1.3. Manipularea instrumentelor și a materialelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activități de manipulare a instrumentelor și materialelor de lucru: exerciții pentru a ține corect creionul, pensula, jocuri cu degetele pentru exersarea mușchilor mici ai mâinii, punerea la dispoziția elevilor a unor jucării, cărți, materiale diverse din mediul înconjurător, modelarea plastilinei, jocul cu nisipul kinetic, activități și jocuri senzoriale etc. - Exerciții de divertisment grafic, mâzgălire, zig-zaguri, rotunduri/cercuri, urmărirea unor trasee cu degetul, creionul, pensula, carioca; - Jocuri pentru stimularea interesului de a participa activ în cadrul activităților: jocuri pentru înmuierea pastelor de acuarele, umplerea și golirea unor recipiente cu apă, așezarea pastei din tub pe paletă - în cazul culorilor tempera, dactilo-pictură, amprentare cu palma, amprentare cu bețișoare de urechi, dopuri de plută, gume, frunze, imprimarea pe plastilină a unor materiale, utilizarea unor aplicații media pentru desenat și colorat etc.

2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Clasa pregătitoare
<p>2.1. Identificarea unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen, pictură, modelaj care reflectă un context familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea de răspunsuri la întrebări simple: "Ce este? Arată!"; - Punerea în corespondență a desenelor, picturilor, modelajului cu mesaje orale indicate: "Arată...! Unde este...? Ce ai desenat/pictat/modelat?";
<p>2.2. Identificarea liniei, a punctului, a culorii și a formei în ipostaze familiare, în spațiul înconjurător și în imagini</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare și executare a elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culori primare, nonculori);

Clasa pregătitoare

- Exerciții de realizare a unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător;

Punctul

- Exerciții de prezentare, observare a punctului în mediul înconjurător;
- Exerciții de lovire ritmică a unor suporturi variate (plastilină, apă, lemn, hârtie etc.), în care lovirea se face cu pumnul sau cu degetul arătător; exercițiile pot fi însoțite de melodii ritmice, accelerate sau liniștite ori de alte sunete;
- Exerciții de efectuare a unor puncte cu creta pe tablă, cu marker-ul pe foaie, cu bețișoare înmuiate în apă, pe tablă, cu degetul înmuiat în culoare, pe hârtie, efectuare a unor puncte în plastilină folosind creioane, scobitori etc.;
- Executare de șiruri de puncte în direcții diferite, în mod mecanic, la liberă alegere, fără a obține expresivități plastice;

Linia - "punctul care pleacă la plimbare"

- Exerciții de prezentare, observare a liniilor în mediul înconjurător;
- Realizarea unor linii cu degetul pe banca, cu degetul înmuiat în culoare pe hârtie, cu degetul ud pe tablă, cu creionul în aer și pe suporturi diferite (trasare în sare, orez, zăpadă, spumă de ras etc.);
- Exerciții de realizare, cu sprijin, a unor linii de grosimi și culori diferite;
- Executare, cu ajutor, a unor linii în diferite sensuri (verticale, orizontale);
- Executare de linii în sensuri diferite, în mod mecanic, fără a obține expresivități plastice;

Forma

- Exerciții pentru identificarea diferitelor forme din natura (forme de obiecte, forme geometrice);
- Exerciții de realizare, cu sprijin psihopedagogic a unor forme la cererea profesorului, la liberă alegere;
- Activități de realizare a unor forme plane prin diferite procedee tehnice: ștampilare, folosirea șabloanelor etc.;

Culoarea

- Exerciții de observare și identificare a culorilor în mediul înconjurător;
- Exerciții-joc pentru recunoașterea culorilor: "Arată! Sortează! Pictează/ Colorează la fel!";
- Decorarea sălii de clasă cu lucrările elevilor, într-o anumită culoare;
- Citirea unor poezii, ghicitori despre culori, ascultarea unor cântece despre culori;
- Organizarea unor zile tematice legate de o culoare anume, de ex. o zi când toată lumea poartă ceva roșu, scriem doar cu roșu, ce mâncăm trebuie să conțină ceva roșu etc.;
- Exerciții de recunoaștere a grupurilor de culori (primare și nonculori);
- Exerciții pentru identificarea culorilor primare/de bază (roșu, galben, albastru, fără terminologie)
Arată! Sortează! Pictează după model!;
- Exerciții de utilizare, cu ajutor, a culorilor primare în diverse compoziții;
- Realizarea unor fonduri, acoperirea cu ajutorul culorilor primare, a unor spații/imagini mari;
- Exerciții de identificare și recunoaștere a nonculorilor: alb, negru (fără terminologie);
- Exerciții de utilizare a nonculorilor în diverse compoziții plastice;
- Încărcare, acoperire cu nonculori a unor spații mari;
- Executarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.).

3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice

Clasa pregătitoare

3.1. Formarea abilităților psihomotrice generale, prin intermediul acțiunilor de explorare senzorială a mediului înconjurător

- Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul familiar;

Clasa pregătitoare	
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor; - Exerciții de discriminare vizuală (sortări după un criteriu – culoare; mărime; formă); - Exerciții de discriminare auditivă (loto sonor, onomatopee, sunete, voci familiare “Graiul animalelor”, “Ce se aude?” etc.); - Exerciții de discriminare tactilă (discriminare - tipuri de material: moale, tare, neted, aspru etc “Săculețul fermecat”); - Exerciții-joc de apucare, menținere, transmitere, prindere, aruncare a unor obiecte, mingi de diferite dimensiuni; - Exerciții de manipulare a unor obiecte de mărimi și greutate diferite (incastre, jocuri de construcție, puzzle etc.). 	
<p>3.2. Realizarea unor aplicații/compoziții/construcții, utilizând tehnici simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor compoziții libere, atunci când se pun la dispoziția copiilor materiale și instrumente diverse; - Exerciții de utilizare a unor tehnici simple de conturare, desenare după model; - Exerciții realizare a unor picturi, dactilo-pictură; - Exerciții de amprentare cu diverse materiale și instrumente (fructe, legume, frunze, corole de flori, perii, bureți, hârtie mototolită, materiale, dopuri etc.); - Exerciții de ștampilare pe diverse suprafețe, cu diferite materiale; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica suflării cu paiul/gura; - Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica stropirii forțate cu pensula pulverizator, periuța de dinți etc.; - Exerciții de pregătire a materialului de modelat (plastilină, lut, cocă) prin frământare, presare, rupere, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare etc.; - Exerciții de modelare din plastilină a unor forme de bază, executarea unor forme simple cu ajutorul șabloanelor: figuri geometrice, animale, flori etc.; - Completarea unor desene cu părțile lipsă, realizate din plastilină; - Executarea unor construcții simple din plastilină: Covrigi, Inele, Șarpe, Mărgele; - Activități practice de realizare a unor compoziții după model (cu sprijin); - Exerciții de utilizare, sub supravegherea profesorului a unor aplicații media pentru pictat și desenat; - Exerciții – joc de utilizare a unor soft-uri educaționale. 	

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
Desen	<p>Materiale și instrumente: creioane, radieră, creioane colorate, truse de desen, rigle, șabloane, carioci, hârtie, caiete de desen, cretă, tablă, marker, PC, tabletă, Magic Art- aplicație Media Player, Programul Paint și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Punctul Linii - verticale orizontale Forma</p> <p>Tehnici de lucru: - conturare, hasurare, desenare după model, colorare în spații mari, folosirea șabloanelor pentru desenat, aplicații media pentru desenat</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p>

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
	Decorații simple, desen liber
Pictura	<p>Materiale și instrumente pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, paie, vată, burete, hârtie, hârtie colorată, PC, Programul Paint, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic (fără terminologie)</p> <p>Forma plană</p> <p>Culori: primare, nonculori</p> <p>Tehnici de lucru:</p> <p>Dactilo-pictură, amprentare, ștampilare, suflare cu paiul, stropire, pulverizare, tamponare</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p> <p>Compoziții</p> <p>Dactilo-pictură, amprentare</p> <p>Puncte</p>
Modelaj	<p>Materiale și instrumente: plastilină, nisip kinetic, planșeta de lucru, cuțit de plastic, modele de lucru plastificate, și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic (fără terminologie)</p> <p>Forma plană</p> <p>Forma spațială</p> <p>Tehnici de lucru</p> <p>Forma plană: folosirea șabloanelor pentru modelat</p> <p>Forma spațială prin modelare liberă, frământare, presare, rupere, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p> <p>Figurine simple: Covrigul, Șarpe, Brățara, Mărgele, Scara, Raze de soare, Valurile mării, Mere, Tulpini de flori etc.</p> <p>Oameni</p> <p>Natură</p> <p>Insecte</p> <p>Paște</p> <p>Crăciun</p> <p>Primăvară</p>

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică**

Clasa I
<p>1.1. Identificarea și diferențierea materialelor și instrumentelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare a materialelor și instrumentelor de lucru (pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, creioane, creioane colorate, truse de desen, ștampile, rigle, șabloane, carioci, plastilină, planșeta de lucru, hârtie etc.); - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a caracteristicilor unor materiale în timpul lucrului (amestec de culori, modificarea consistenței plastilinei); - Activități de grupare a unor instrumente și materiale în funcție de domeniu (desen, pictură, modelaj, construcții); - Plimbări în natură (activități de observare, manipulare, culegere a unor materiale: frunze, pietre, bețișoare, ghinde, castane, nisip, flori etc.).
<p>1.2. Utilizarea instrumentelor și a materialelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare corectă a instrumentelor de lucru: exerciții pentru a ține corect creionul, pensula, jocuri cu degetele pentru exersarea mușchilor mici ai mâinii, modelarea plastilinei, jocul cu nisipul kinetic, punerea la dispoziția elevilor a unor jucării, cărți, materiale diverse din mediul înconjurător, activități și jocuri senzoriale etc.; - Exersarea modului de îngrijire și păstrare a instrumentelor și materialelor de lucru: strângerea, spălarea obiectelor utilizate, depozitarea materialelor în spațiul special etc.

2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Clasa I
<p>2.1. Identificarea unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen, pictură, modelaj care reflectă un context familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea de răspunsuri la întrebări simple: "Ce este? Arată! Ce culoare/formă/mărime are?"; - Punerea în corespondență a desenelor, picturilor, modelajului, colajului cu mesaje orale indicate "Arată...! Unde este...? Ce este?"
<p>2.2. Familiarizarea cu elementele de limbaj plastic și tehnici de realizare practică a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere și utilizare a elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culori primare, nonculori); - Exerciții pentru realizarea unor corespondențe între diferitele elemente de limbaj plastic și forme, obiecte din mediul înconjurător; <p>Punctul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de observare a punctului în natură, pe imagini de artă și planșe didactice; - Exerciții de efectuare a unor puncte cu creta pe tablă, cu marker-ul pe foaie, cu bețișoare înmuiate în apă, pe tablă, cu degetul înmuiat în culoare, pe hârtie, efectuare a unor puncte în plastilină folosind creioane, furculițe, scobitori etc.; - Executare pe bază de imitație a unor șiruri de puncte de mărime sau culoare diferită; - Executare de șiruri de puncte în direcții diferite, în mod mecanic, la liberă alegere, fără a obține expresivități plastice; - Exerciții grafice; <p>Linia - "punctul care pleacă la plimbare"</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de observare a diferitelor tipuri de linii în natură și în imagini de artă; - Exerciții-joc de observare a elementelor din natură care pot fi sugerate prin diverse tipuri de linii; - Realizarea unor linii cu degetul pe bancă, cu degetul înmuiat în culoare pe hârtie, cu degetul ud pe tablă, cu creionul în aer și pe suporturi diferite (trasare în sare, orez,

Clasa I
<p>zăpadă, spumă de ras etc.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de executare pe bază de imitație a liniilor: "Fă ca mine!, Fă așa!"; - Exerciții de realizare a unor linii de grosimi și culori diferite; - Executare de linii în diferite sensuri (verticale, orizontale, circulare); - Executare de linii în sensuri diferite, în mod mecanic, fără a obține expresivități plastice; <p>Forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru identificarea diferitelor forme din natură (forme de obiecte, forme geometrice); - Exerciții de realizare, cu sprijin psihopedagogic a unor forme la cererea profesorului, la liberă alegere; - Activități de realizare a unor forme plane prin diferite procedee tehnice: ștampilare, folosirea șabloanelor etc.; - Exerciții de realizare, cu sprijin psihopedagogic, a unor forme spațiale simple din plastilină, lut, clay (plastilina soft); <p>Culori</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a grupurilor de culori (primare și nonculori); - Exerciții pentru identificarea culorilor primare/de bază (roșu, galben. albastru) și/sau (fără terminologie) "Arată! Sortează! Pictează după model!"; - Exerciții de utilizare, cu ajutor, a culorilor primare în diverse compoziții; - Realizarea unor fonduri, acoperirea cu ajutorul culorilor primare, a unor spații/imagini mari; - Exerciții de identificare și recunoaștere a nonculorilor: alb, negru, gri (fără terminologie); - Exerciții de utilizare a nonculorilor în diverse compoziții plastice; - Încărcarea, acoperire cu nonculori a unor spații mari, medii; - Exerciții de compoziție simplă prin puncte, linii; - Executarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.); - Utilizarea unor aplicații media pentru desenat și colorat etc.; - Executarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.).

3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice

Clasa I
<p>3.1. Formarea și exersarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice</p> <p>Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcărilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru învățarea gestului rectiliniu în plan orizontal sau vertical, rotativ, polimorf - mișcări variate, complexe, pluridirecționale, cu amplitudine mare (ex: mișcări de dans, gimnastică) etc.; - Exerciții pentru control segmentar (mișcarea mâinilor, a brațelor); - Exerciții de desfacere a unor produse ambalate, a unor dopuri (cutii, borcane, diverse recipiente); - Exerciții – joc pentru antrenarea mâinii dominante: exerciții pentru palmă, pumn, degete; <p>Exerciții pentru formarea - exersarea coordonării oculo-motorii și bimanuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de înșirare cu și fără model; incastrare; - Exerciții de antrenare-stimulare a musculaturii fine a mâinilor/degetelor (finețe, precizie, coordonare oculo-motorie și control motric); - Exerciții de apucare, frământare, modelare a plastilinei, depliere a hârtiei etc.; - Exerciții de imitare cu mână/ degetul/ creionul a poziției orizontale, verticale; - Exerciții de prehensiune (prindere corectă a instrumentelor de scris). <p>3.2. Realizarea unor aplicații/compoziții/construcții, utilizând tehnici simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare a unor tehnici simple de conturare, desenare după model;

Clasa I
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de pictură a unor desene, dactilo-pictură, pictură cu mâinile pe suporturi de diferite forme (inimioară, cerc etc), pictură pe tăvițe de carton; - Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica șabloanelor; - Exerciții de amprentare cu diverse materiale și instrumente (fructe, legume, frunze, corole de flori, perii, bureți, hârtie mototolită, materiale, dopuri etc.); - Exerciții de ștampilare pe diverse suprafețe, cu diferite materiale; - Activități practice de realizare a unor compoziții după model (cu sprijin); - Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica culorilor uscate; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica monocromiei; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica suflării cu paiul/gura; - Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica stropirii forțate cu pensula, pulverizatorul, periuța de dinți etc.; - Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica folosirii hârtiei mototolite (folosirea tamponului din hârtie, din vată, din cârpe); - Exerciții de realizare a unor compoziții obținând forme prin presarea frunzelor sau alte tipuri de materiale; - Exerciții de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica ștampilelor (bucăți de cartofi, dopuri de plută, polistiren, bucăți de cauciuc, gume de șters, seturile de ștampile etc.); - Exerciții de modelare a unor forme de bază, executarea unor forme simple cu ajutorul șabloanelor: figuri geometrice, animale; - Exerciții de modelare prin mișcare translatorie a palmelor față de planșetă, împreunarea capetelor prin lipire, apăsare, mișcare circulară etc.; - Exerciții de realizare, cu ajutor, a unor compoziții/construcții din plastilină: "Ariciul", "Mingea", "Brățara", "Litere", "Numere", "Mărul", "Melcul" etc.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Desen	<p>Materiale și instrumente: creioane, radieră, creioane colorate, creioane cerate, truse de desen, rigle, șabloane, carioci, hârtie liniată și neliniată, cretă, tablă, marker, PC, tableta, tableta Magic Art - aplicație Media Player, Programul Paint și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic: Punctul Linii în diferite sensuri: verticale, orizontale, circulare Forma</p> <p>Tehnici de lucru Conturare, hașurare, desenare după model, colorare în spații mari, folosirea șabloanelor pentru desenat, aplicații media pentru desenat</p> <p>Sugestii de produse ale activității Decorații simple, desen liber</p>
Pictură	<p>Materiale și instrumente: pensule, acuarele, tempera, hârtie colorată, paleta, tuburi de culori, paie, vată, burete, hârtie, materiale de diferite texturi, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Forma Culori: primare, nonculori</p> <p>Tehnici de lucru Dactilo-pictură, amprentare, ștampilare, suflare cu paiul, stropire, pictură cu mâinile, tehnica șabloanelor, tehnica culorilor uscate, tehnica monocromiei, tehnica monotipiei, tehnica folosirii hârtiei mototolite,</p>

	<p>forme prin presarea frunzelor, sau alte tipuri de materiale</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p> <p>Compoziții pe o tema data, cu contur dat</p> <p>Dactilo-pictură, amprentare</p>
Modelaj	<p>Materiale si instrumente: plastilină, lut, nisip kinetic, planșeta de lucru, modele de lucru plastifiate și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <p>Forma plană</p> <p>Forma spațială</p> <p>Tehnici de lucru</p> <p>Forma plană: folosirea șabloanelor pentru modelat</p> <p>Forma spațială prin modelare libera, frământare, presare, rupere, ciupire, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p> <p>Figurine simple: Ariciul, Brățara, Mingea, Litere, Numere, Scara, Raze de soare, Valurile mării, Mere, Tulpini de flori etc.</p> <p>Oameni</p> <p>Natură</p> <p>Insecte</p> <p>Paște</p> <p>Crăciun</p> <p>Primăvară</p>

CLASA a II-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică**

Clasa a II-a
<p>1.1. Identificarea și diferențierea materialelor și instrumentelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare a materialelor și instrumentelor de lucru (pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, creioane, creioane colorate, truse de desen, ștampile, rigle, șabloane, carioci, plastilină, planșeta de lucru, hârtie etc.); - Activități de grupare a unor instrumente și materiale în funcție de domeniu (desen, pictură, modelaj, construcții); - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a caracteristicilor unor materiale în timpul lucrului (amestec de culori, modificarea consistenței plastilinei).
<p>1.2. Utilizarea instrumentelor și a materialelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare corectă a instrumentelor de lucru: exerciții pentru a ține corect creionul, pensula, jocuri cu degetele pentru exersarea mușchilor mici ai mâinii, modelarea plastilinei, jocul cu nisipul kinetic, punerea la dispoziția elevilor a unor jucării, cărți, materiale diverse din mediul înconjurător, activități și jocuri senzoriale etc.; - Exersarea modului de îngrijire și păstrare a instrumentelor și materialelor de lucru: strângerea, spălarea obiectelor utilizate, depozitarea materialelor în spațiul special amenajat etc.

2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Clasa a II-a
<p>2.1. Identificarea unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen, pictură, modelaj care reflectă un context familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formularea de răspunsuri la întrebări simple "Ce este? Arată!"; - Formularea de răspunsuri ce presupun alegere duală/ multiplă: „În desen vezi un cățel sau o pisică?” Vezi o floare? (da/nu); - Punerea în corespondență a desenelor, picturilor, modelajului, colajului cu mesaje orale indicate „Arată...! Unde este...?”.
<p>2.2. Familiarizarea cu elementele de limbaj plastic și tehnici de realizare practică a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere și utilizare a elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culori primare, nonculori); <p>Punctul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Executare pe bază de imitație a unor șiruri de puncte orizontale, verticale sau oblice cu repetare de mărime sau culoare; - Exerciții de realizare a unor șiruri de puncte în direcții diferite, la liberă alegere; <p>Linia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de executare a unor linii cu buretele ud pe tablă, cu creta, cu markerul pe hârtie; - Exerciții de realizare, cu ajutor, a unor linii în diferite sensuri (verticale, orizontale, circulare); - Activități de utilizare a liniilor de grosimi, forme și culori diferite: trasare de linii cu diferite instrumente (markere, carioci, pensule etc.); <p>Forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor forme la cererea profesorului sau la liberă alegere; - Activități de realizare a unor forme plane prin diferite procedee tehnice: ștampilare, folosirea șabloanelor etc.; - Exerciții de obținere a unor forme spațiale simple din plastilină, lut, clay slime; <p>Culori</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a grupurilor de culori (primare și a nonculorilor);

Clasa a II-a
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru identificarea culorilor primare/de bază (roșu, galben, albastru) "Arată! Sortează! Pictează după model!"; - Exerciții de utilizare, cu ajutor, a culorilor primare în diverse compoziții; - Realizarea unor fonduri, acoperirea cu ajutorul culorilor primare, a unor spații/imagini mari; - Exerciții de identificare și recunoaștere a nonculorilor: alb, negru; - Exerciții de utilizare a nonculorilor în diverse compoziții plastice; - Încărcarea, acoperire cu nonculori a unor spații mari, medii; - Exerciții de compoziție simplă prin: puncte, linii, forme; - Executarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.); - Utilizarea unor aplicații media pentru desenat și colorat; - Executarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.).

3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice

Clasa a II-a
<p>3.1. Formarea și dezvoltarea psihomotricității:</p> <p>Schemă corporală și lateralitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare - discriminare a elementelor componente ale schemei corporale proprii/ a partenerului ("Imaginea din oglindă", "Ce lipsește?"); - Exerciții de localizare a obiectelor, prin raportare la schema corporală ("Ce obiecte sunt în dreapta/ stânga ta!" etc.); <p>Structuri perceptiv-motrice de bază (culoare - formă - mărime)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare și discriminare obiectuală și imagistică ("Arată!", "Spune ce este!"); - Exerciții de sortare și grupare obiectuală și/sau imagistică, după 1- 2 criterii ("Alege după culoare/ mărime!" etc.); - Exerciții de serie obiectuală/ imagistică, după un criteriu ("Așază după mărime!"); <p>Orientare, organizare și structurare spațio-temporală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de apreciere a pozițiilor spațiale simple a unor obiecte reale și/sau reprezentate imagistic (pe, sub, în, sus, jos etc.); - Executarea unor comenzi simple de deplasare în spațiu, de plasare a unor obiecte "Pune pe scaun!", "Pune sub masă!"; - Exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, unele față de altele; - Exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice); - Exerciții de asociere: acțiuni specifice momentelor zilei-imagini.
<p>3.2. Realizarea unor aplicații/compoziții/obiecte/construcții, utilizând tehnici simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare a unor tehnici simple de conturare, desenare după model; - Exerciții de pictură a unor desene, dactilo-pictură, pictură cu mâinile pe suporturi de diferite forme (inimioară, cerc etc), pictură pe tăvițe de carton; - Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica șabloanelor; - Exerciții de amprentare cu diverse materiale și instrumente (fructe, legume, frunze, corole de flori, perii, bureți, hârtie mototolită, materiale, dopuri etc.); - Exerciții de ștampilare pe diverse suprafețe, cu diferite materiale; - Activități practice de realizare a unor compoziții după model (cu sprijin); - Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica culorilor uscate; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica monocromiei; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica suflării cu paiul/gura; - Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica stropirii forțate cu pensula, pulverizatorul, periuța de dinți etc. - Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica folosirii hârtiei mototolite (folosirea

Clasa a II-a
<p>tamponului din hârtie, din vată, din cârpe);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor compoziții obținând forme prin presarea frunzelor sau alte tipuri de materiale; - Exerciții de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica ștampilelor (bucăți de cartofi, dopuri de plută, polistiren, bucăți de cauciuc, gume de șters, seturile de ștampile din comerț etc.); - Exerciții de modelare a unor forme de bază, executarea unor forme simple cu ajutorul șabloanelor: figuri geometrice, animale; - Exerciții de realizare, cu ajutor, a unor compoziții/construcții din plastilină: "Ariciul", "Mingea", "Brățara", "Litere", "Numere", "Mărul", "Melcul" etc.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Desen	<p>Materiale și instrumente: creioane, creioane colorate, truse de desen, rigle, șabloane, carioci, hârtie, caiete de desen, hârtie liniată, cretă, tablă, marker, PC, tableta, programul Paint și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic: Punctul Linii în diferite sensuri: verticale, orizontale, circulare Forma</p> <p>Tehnici de lucru: Conturare, hașurare, desenare după model, colorare, aplicații media pentru desenat</p> <p>Sugestii de produse ale activității Decorații simple, desen liber</p>
Pictură	<p>Materiale și instrumente: pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, paie, vată, burete, pastă de dinți, hârtie, gris, nisip, hârtie, hârtie colorată, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Culori: primare, nonculori</p> <p>Tehnici de lucru dactilo-pictură, amprentare, ștampilare, suflare cu paiul, stropire, pictură cu mâinile, pensulatie, tehnica șabloanelor, tehnica culorilor uscate, monocromia, monotipia, tehnica hârtiei mototolite, forme prin presarea frunzelor, sau alte tipuri de materiale</p> <p>Sugestii de produse ale activității Compoziții pe o temă dată, cu contur dat, după model (cu sprijin) Puncte Amprentare</p>
Modelaj	<p>Materiale și instrumente: plastilină, lut, cocă, nisip kinetic, planșeta de lucru, modele de lucru plastificate</p> <p>Materiale și instrumente: plastilină, nisip kinetic, planșeta de lucru, cuțit de plastic, modele de lucru plastificate și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic (fără terminologie) Forma plană Forma spațială</p> <p>Tehnici de lucru</p>

	<p>Forma plană: folosirea șabloanelor pentru modelat Forma spațială prin modelare liberă, frământare, presare, rupere, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare</p> <p>Sugestii de produse ale activității</p> <p>Figurine simple: Covrigul, Șarpele, Brățara, Mărgele, Scara, Raze de soare, Valurile mării, Mere, Tulpini de flori etc.</p>
--	---

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică**

Clasa a III-a
<p>1.1. Identificarea și diferențierea materialelor și instrumentelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare și denumire a materialelor și instrumentelor de lucru (pensule, acuarele, palete, tuburi de culori, creioane, creioane colorate, truse de desen, ștampile, rigle, șabloane, carioci, plastilină, planșete de lucru, hârtie etc.); - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a caracteristicilor unor materiale în timpul lucrului (amestec de culori, modificarea consistenței plastilinei); - Activități de grupare a unor instrumente și materiale în funcție de domeniu (desen, pictură, modelaj, construcții); - Plimbări în natură (activități de culegere, conservare, utilizare a unor materiale: frunze, flori, bețișoare, ghinde, castane, nisip etc.).
<p>1.2. Utilizarea instrumentelor și a materialelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare corectă a instrumentelor de lucru: exerciții pentru a ține corect creionul, pensula, jocuri cu degetele pentru exersarea mușchilor mici ai mâinii, modelarea plastilinei, jocul cu nisipul kinetic, punerea la dispoziția elevilor a unor jucării, cărți, materiale diverse din mediul înconjurător, activități și jocuri senzoriale etc.; - Exersarea modului de îngrijire și păstrare a instrumentelor și materialelor de lucru: strângerea, spălarea obiectelor utilizate, depozitarea materialelor în spațiul special amenajat etc.

2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Clasa a III-a
<p>2.1. Identificarea unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen, pictură, modelaj care reflectă un context familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formulare de răspunsuri la întrebări despre elemente dintr-un desen, dintr-o pictură, dintr-un modelaj, colaj "Ce este?", "Ce culoare are?"; - Exerciții de identificare dintr-o suită de imagini a aceleia care conține un detaliu dat; - Jocuri tip puzzle sau loto cu imagini/fotografii; - Exerciții-joc pe teme diverse, de tipul: "Găsește ...; Ce s-a schimbat?" etc.
<p>2.2. Familiarizarea cu elementele de limbaj plastic și tehnici de realizare practică a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere și utilizare a elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culori primare, nonculori); <p>Punctul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor șiruri de puncte orizontale, verticale sau oblice cu repetare de mărime sau culoare: "Mărgele"; - Activități de realizare a unor șiruri de puncte în direcții diferite, la liberă alegere, pe temă dată: "Cer înstelat", "Câmp cu flori", "Gâze", "Fulgi de nea", "Plajă de nisip", "Pești"; - Exerciții de desenare a unor puncte albe pe o suprafață/fond de culoare închisă și de puncte închise pe o suprafață/fond semideschis pentru crearea unor efecte de claritate, delicatețe; - Activități de obținere a punctelor prin procedee diverse: pulverizarea, stropirea pe suport uscat și pe suport umed, colajul-puncte obținute cu perforatorul sau prin ruperea spontană a hârtiei în bucăți mici, cu șablonul, amprentarea cu dopul de plută, vârful pensulei, guma creionului etc.; - Exerciții grafice;

Clasa a III-a
<p>Linia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor linii de grosimi, forme și culori diferite; - Activități de desenare de linii în diferite sensuri (verticale, orizontale, curbe, circulare); - Exerciții de trasare a liniilor după comandă verbală: "Desenează linia verticală/ orizontală/ circulară!"; - Exerciții de realizare a liniilor verticale de diferite grosimi, (sugerând de ex. blocuri din oraș); - Exerciții de realizare a liniei curbe ("Valurile mării"); - Exerciții de realizare a diferitelor tipuri de linii (ex. "Pomul", "Străzile orașului", "Baloane colorate", "Păsări pe sârme de telegraf/ garduri", "Barca pe valuri" etc.); <p>Forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea diferitelor forme din natură (forme de obiecte, forme geometrice, forme plastice); - Exerciții de realizare, cu sprijin a unor forme plastice spontane (create prin scurgere, stropire, pulverizare); - Exerciții de obținere a unor forme spontane, sub dirijarea profesorului; - Exerciții de colorare a unor mandale cu diferite forme; - Exerciții de obținere a unor forme spațiale prin modelaj; - Exerciții de realizare a unor forme spațiale simple prin tehnica origami: "Cartea", "Batista", "Casa", "Scara"; <p>Culori</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a grupurilor de culori (primare și nonculorilor); - Încărcarea cu culoare a unor spații mari; - Exerciții pentru identificarea culorilor primare/de bază (roșu, galben, albastru) "Arată! Sortează! Pictează după model!"; - Exerciții de utilizare, cu ajutor, a culorilor primare în diverse compoziții; - Încărcarea cu culori calde și reci a unor spații mari, medii și mici; - Exerciții de recunoaștere a nonculorilor: alb, negru; - Exerciții de utilizare a nonculorilor în diverse compoziții plastice; - Încărcarea cu nonculori a unor spații mari, medii, mici; - Utilizarea unor aplicații media pentru desenat și colorat etc.

3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice

Clasa a III-a
<p>3.1. Formarea și dezvoltarea psihomotricității:</p> <p>Schemă corporală și lateralitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare-denumire a elementelor componente ale schemei corporale proprii/a partenerului; - Exerciții de localizare a obiectelor, prin raportare la schema corporală; <p>Structuri perceptiv-motrice de bază (culoare - formă - mărime)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare și discriminare obiectuală și imagistică ("Arată!", "Ce este?"); - Exerciții de sortare și grupare obiectuală și/sau imagistică, după două criterii; <p>Orientare, organizare și structurare spațio-temporală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de apreciere a pozițiilor spațiale simple a unor obiecte reale și/ sau reprezentate imagistic (pe, sub, în, sus, jos etc.); - Exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, unele față de altele; - Exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice); - Activități de organizare a spațiului plastic după model sau comandă verbală; - Exerciții de așezare în pagină a elementelor temei. <p>3.2. Învățarea etapelor/operațiilor de realizare a unor compoziții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de observare dirijată a unor modele date; - Exerciții de observare dirijată a exercițiului demonstrativ/ analizarea imaginilor care reprezintă etapele de realizare a unui produs finit;

Clasa a III-a
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de ordonare a operațiilor pentru obținerea unui produs finit; - Exerciții de verbalizare (unde este posibil) a etapelor, operațiilor de efectuare a unui produs.
<p>3.3. Stimularea expresivității și creativității prin desen, pictură, modelaj și realizarea unor compoziții/construcții utilizând tehnici diverse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor construcții libere, atunci când se pun la dispoziția elevilor materiale și instrumente diverse; - Exerciții de utilizare a unor tehnici simple de conturare, desenare după model; - Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica șabloanelor; - Exerciții de realizare a unor picturi, dactilo-pictură; - Exerciții de amprentare cu diverse materiale și instrumente (fructe, legume, frunze, corole de flori, perii, bureți, hârtie mototolită, materiale, dopuri etc.); - Activități de realizare a unor compoziții prin tehnica culorilor uscate; - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica monocromiei; - Exerciții de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica ștampilelor (bucăți de cartofi, dopuri de plută, polistiren, bucăți de cauciuc, gume de șters, seturi de ștampile din comerț etc.); - Activități de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica tratării cu griș sau nisip ("Flori", "Fluturele", "Balonul" etc.); - Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica suflării cu paiul/ gura; - Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica stropirii forțată cu pensula (pulverizator, periuța de dinți etc.); - Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica folosirii hârtiei mototolite (tamponul din hârtie, vată, cârpă); - Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica colajului (materiale textile, carton, hârtie etc.), tehnica formelor rupte (bucăți mai mari sau mai mici de hârtie colorată, ilustrații colorate, ziare rupte spontan, lipite pe diferite suporturi); - Exerciții de obținere a unor compoziții prin tehnica pictării cu pastă de dinți; - Exerciții de realizare a unor compoziții și construcții simple utilizând tehnica origami; - Realizarea hârtiei ce urmează a fi îndoită (hârtia poate fi colorată, pictată de copii cu pensula, poate fi stropită cu culoare, poate fi realizată prin tehnica monotipiei, sau poate fi albă); - Combinarea tehnicii origami, cu alte tehnici precum colajul; - Exerciții de realizare, cu ajutor, a unor compoziții/construcții din plastilină "Ariciul", Omul de zăpadă, Bijuterii, Ornamente, Acadele, Litere, Numere, Desene cu plastilină etc. - Activități practice de realizare a unor compoziții după model (cu sprijin).
<p>3.3. Analizarea și aprecierea cu sprijin psihopedagogic, a produsului finit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de comparare a produsului personal cu modelul sau cu altele similare; - Exerciții de apreciere a produsului activității colegilor.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Desen	<p>Materiale și instrumente: planșe didactice, creioane, creioane colorate, truse de desen, rigle, șabloane, carioci, hârtie, caiete de desen, cretă, tablă, marker, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic: Punctul Linii în diferite sensuri: verticale, orizontale, circulare, curbe Forma</p> <p>Tehnici de lucru Colorare, desenare după model, aplicații media pentru desenat</p> <p>Sugestii de produse ale activității Desene simple după model, desen decorativ, desen liber, desen lacunar, continuarea unor desene, exerciții grafice</p>
Pictură	<p>Materiale și instrumente: pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, paie, vată, burete, pastă de dinți, hârtie, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Forma Culori: primare, nonculori</p> <p>Tehnici de lucru: Dactilo-pictură, amprentare, ștampilare, suflare cu paiul, stropire, pictură cu mâinile, pensulație, tehnica șabloanelor, tehnica culorilor uscate, monocromia, tehnica hârtiei motolite, forme prin presarea frunzelor, sau alte tipuri de material, tehnica tratării cu griș sau nisip, tehnica colajului - tehnica formelor rupte, tehnica pictării cu pastă de dinți, tehnica origami</p> <p>Sugestii de produse ale activității Compoziții pe o temă dată, cu contur dat, după model (cu sprijin) Puncte</p>
Modelaj	<p>Materiale și instrumente: plastilină, lut, nisip kinetic, planșeta de lucru, modele de lucru plastificate și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic (fără terminologie) Forma plană Forma spațială</p> <p>Tehnici de lucru - Forma plană: folosirea șabloanelor pentru modelat - Forma spațială prin modelare liberă, frământare, presare, rupere, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare</p> <p>Sugestii de produse ale activității Figurine</p>

CLASA a IV-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Explorarea și manipularea unei varietăți de materiale și instrumente, utile în activitățile de educație plastică**

Clasa a IV-a
<p>1.1. Identificarea și diferențierea materialelor și instrumentelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare și denumire a materialelor și instrumentelor de lucru (pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, creioane, creioane colorate, truse de desen, ștampile, rigle, șabloane, carioci, plastilină, planșeta de lucru, hârtie etc.); - Exerciții de recunoaștere și diferențiere a caracteristicilor unor materiale în timpul lucrului (amestec de culori, modificarea consistenței plastilinei); - Activități de grupare a unor instrumente și materiale în funcție de domeniu (desen, pictură, modelaj, construcții); - Plimbări în natură (activități de culegere, conservare, utilizare a unor materiale: frunze, flori, bețișoare, ghinde, castane, pietre, nisip etc.).
<p>1.2. Utilizarea instrumentelor și a materialelor de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de utilizare corectă a instrumentelor de lucru: exerciții pentru a ține corect creionul, pensula, jocuri cu degetele pentru exersarea mușchilor mici ai mâinii, modelarea plastilinei, jocul cu nisipul kinetic, punerea la dispoziția elevilor a unor jucării, cărți, materiale diverse din mediul înconjurător, activități și jocuri senzoriale etc.; - Exersarea modului de îngrijire și păstrare a instrumentelor și materialelor de lucru: strângerea, spălarea obiectelor utilizate, depozitarea materialelor în spațiul special amenajat etc.

2. Exprimarea de mesaje artistice folosind un limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Clasa a IV-a
<p>2.1. Identificarea unui mesaj vizual simplu, exprimat prin desen, pictură, modelaj care reflectă un context familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formulare de răspunsuri la întrebări despre elemente dintr-un desen, dintr-o pictură, dintr-un modelaj, colaj; - Exerciții de identificare dintr-o suită de imagini a aceleia care conține un detaliu dat: "Caută pisica albă/ mașina mare/ bucătarul" etc.; - Jocuri tip puzzle sau loto cu imagini/ fotografii; - Exerciții-joc pe teme diverse, de tipul: "Găsește, Ce s-a schimbat?" etc.
<p>2.2. Familiarizarea cu elementele de limbaj plastic și tehnici de realizare practică a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere și utilizare a elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, culori primare, nonculori); <p>Punctul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de desenare a unor șiruri de puncte orizontale, verticale sau oblice cu repetare de mărime sau culoare: "Mărgele"; - Activități de realizare a unor șiruri de puncte în direcții diferite, la liberă alegere, pe temă dată: " Cer înstelat", " Câmp cu flori", "Gâze", "Fulgi de nea", "Plajă de nisip", "Pești"; - Exerciții de executare a unor puncte albe pe o suprafață/fond de culoare închisă și de puncte închise pe o suprafață/fond semideschis pentru crearea unor efecte de claritate, delicatețe; - Activități de obținere a punctelor prin procedee diverse: pulverizarea, stropirea pe suport uscat și pe suport umed, colajul-puncte obținute cu perforatorul sau prin ruperea spontană a hârtiei în bucăți mici, cu șablonul, amprentarea cu dopul de plută, vârful pensulei, guma creionului etc.; - Exerciții grafice; <p>Linia</p>

Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor linii de grosimi, forme și culori diferite; - Activități de realizare a unor linii în diferite sensuri (verticale, orizontale, oblice, curbe, circulare); - Activități grafice de trasare liberă a liniilor în diferite poziții (înclinate stânga-dreapta); - Exerciții de realizare a diferitelor tipuri de linii (ex. "Pomul", "Străzile orașului", "Baloane colorate", "Păsări pe sârme de telegraf/garduri", "Barca pe valuri" etc.); - Folosirea liniei cu scop de contur și cu scop decorativ în aplicații/compoziții liber alese; <p>Pata de culoare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare, cu sprijin, a unor pete de culoare pe diferite suporturi (hârtie, sticlă, pânză, metal, lemn, placaj etc.); <p>Forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții pentru obținerea unor forme plastice spontane, prin tehnici specifice picturii (create prin scurgere, stropire, pulverizare); - Exerciții de obținere a unor forme plastice spontane cu o gamă redusă de culori, sub dirijarea profesorului; - Exerciții de obținere a unor forme spațiale simple prin modelaj; - Exerciții de realizare a unor forme spațiale simple prin tehnica origami; <p>Culoarea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a grupurilor de culori (primare și nonculori); - Exerciții pentru identificarea culorilor primare/de bază (roșu, galben, albastru) "Arată! Sortează! Pictează după model!"; - Exerciții de recunoaștere a nonculorilor: alb, negru; - Exerciții de utilizare a nonculorilor în diverse compoziții plastice; - Încărcarea cu nonculori a unor spații mari, medii, mici; - Utilizarea unor aplicații media pentru desenat și colorat etc.; - Realizarea unor exerciții-aplicative de desenare, colorare, cu ajutorul programului Paint (puncte mici, mari, îngroșate, colorate, linii, pete de culoare, umplerea cu culori a unor imagini etc.).

3. Formarea unor deprinderi și tehnici de lucru specifice artelor plastice

Clasa a IV-a
<p>3.1. Dezvoltarea și exersarea psihomotricității:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de identificare, denumire a elementelor componente ale schemei corporale proprii/a partenerului; - Exerciții de localizare a obiectelor, prin raportare la schema corporală; - Exerciții de sortare și grupare obiectuală și/sau imagistică, după două criterii; - Exerciții de apreciere a pozițiilor spațiale simple a unor obiecte reale și/sau reprezentate imagistic (pe, sub, în sus, jos etc.); - Exerciții de discriminare vizuală a poziției și orientării obiectelor, unele față de altele; - Exerciții de identificare a momentelor unei zile (cu indicarea acțiunilor specifice); - Activități de organizare a spațiului plastic după model sau comandă verbală; - Exerciții de așezare în pagină a elementelor temei.
<p>3.2. Învățarea etapelor/operațiilor de realizare a unor compoziții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de observare dirijată a unor modele date; - Exerciții de observare dirijată a exercițiului demonstrativ/analizarea imaginilor care reprezintă etapele de realizare a unui produs finit; - Exerciții de ordonare a operațiilor pentru obținerea unui produs finit; - Exerciții de verbalizare (unde este posibil) a etapelor, operațiilor de efectuare a unui produs.
<p>3.3. Stimularea expresivității și creativității prin desen, pictură, modelaj și realizarea unor compoziții/construcții utilizând tehnici diverse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de realizare a unor construcții/compoziții libere, atunci când se pun la dispoziția elevilor materiale și instrumente diverse;

Clasa a IV-a

- Exerciții de utilizare a unor tehnici de conturare, desenare după model;
- Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica șabloanelor;
- Exerciții de realizare a unor picturi, dactilo-pictură;
- Exerciții de amprentare cu diverse materiale și instrumente (fructe, legume, frunze, corole de flori, perii, bureți, hârtie mototolită, materiale, dopuri etc.);
- Exerciții de realizare a unor lucrări prin tehnica desenului decorativ: „Oul de Paști”, „Covorul”, „Vaza”, „Globul de Crăciun”;
- Activități de realizare a unor compoziții prin tehnica culorilor uscate;
- Exerciții de realizare a unor lucrări folosind tehnica mixtă în creioane colorate și carioca: „Felicitare pentru mama”, „Flori de primăvară”;
- Exerciții de obținere a unor compoziții folosind tehnica monocromiei;
- Exerciții de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica ștampilelor (bucăți de cartofi, dopuri de plută, polistiren, bucăți de cauciuc, gume de șters, seturi de ștampile etc.);
- Activități de realizare a unor compoziții plastice folosind tehnica tratării cu griș sau cu nisip - „Flori”, „Fluturele”, „Balonul” etc.;
- Exerciții de realizare a unor compoziții folosind tehnica suflării cu paiul/gura;
- Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica stropirii forțată cu pensula (pulverizator, periuța de dinți etc.);
- Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica folosirii hârtiei mototolite (tamponul din hârtie, vată, cârpă);
- Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica monotipiei;
- Exerciții de obținere a unor compoziții prin tehnica picturii pe lipici;
- Activități de realizare a unor compoziții folosind tehnica colajului (materiale textile, carton, hârtie etc.), tehnica formelor rupte (bucăți mai mari sau mai mici de hârtie colorată, ilustrații colorate, ziare rupte spontan, lipite pe diferite suporturi);
- Exerciții de realizare a unor compoziții utilizând tehnica folosirii suportului lucios (faianță, folie, sticlă etc.);
- Exerciții de obținere a unor compoziții prin tehnica pictării cu pastă de dinți;
- Exerciții de realizare a unor compoziții prin tehnica desenării cu ceară – „Fulgi de zăpadă”, „Brazi” etc.;
- Exerciții de realizare a unor compoziții și construcții simple utilizând tehnica origami;
- Realizarea hârtiei ce urmează a fi îndoită (hârtia poate fi colorată, pictată de copii cu pensula, poate fi stropită cu culoare, poate fi realizată prin tehnica monotipiei, sau poate fi albă);
- Combinarea tehnicii origami, cu alte tehnici precum colajul;
- Exerciții de realizare cu ajutor a unor compoziții/construcții din plastilină „Ariciul”, Omul de zăpadă, Bijuterii, Ornamente, Acadele, Litere, Numere, Desene cu plastilină etc.;
- Activități practice de realizare a unor compoziții după model (cu sprijin).

3.4. Analizarea și aprecierea cu sprijin psihopedagogic a produsului finit

- Exerciții de comparare a produsului personal cu modelul sau cu altele similare;
- Exerciții de interpretare și apreciere a produselor activității, după anumite criterii;
- Respectarea succesiunii etapelor de lucru;
- Utilizarea corectă a instrumentelor și materialelor;
- Respectarea ordinii și a normelor igienice în timpul lucrului;
- Respectarea temei de lucru ș.a.;
- Exerciții de apreciere a produsului activității colegilor.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Desen	<p>Materiale și instrumente: creioane, creioane colorate, truse de desen, rigle, șabloane, carioci, hârtie, caiete de desen, cretă, tablă, marker, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic: Punctul Linii în diferite sensuri: verticale, orizontale, oblice, circulare, curbe Forma</p> <p>Tehnici de lucru Colorare, desenare după model, aplicații media pentru desenat</p> <p>Sugestii de produse ale activității Desene simple după model, desen decorativ, desen liber, desen lacunar, continuarea unor desene Fă la fel! Desene simetrice Desen după model</p>
Pictură	<p>Materiale și instrumente: pensule, acuarele, paleta, tuburi de culori, paie, vată, burete, pastă de dinți, hârtie, PC, tableta și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Forma, Pata Culori: primare, nonculori</p> <p>Tehnici de lucru Dactilo-pictură, amprentare, ștampilare, suflare cu paiul, stropire, pictură cu mâinile, pensulație, tehnica șabloanelor, tehnica culorilor uscate, monocromia, monotipia, tehnica hârtiei mototolite, forme prin presarea frunzelor, sau alte tipuri de material, tehnica tratării cu griș sau nisip, tehnica colajului - tehnica formelor rupte, tehnica pictării cu pastă de dinți, tehnica origami</p> <p>Sugestii de produse ale activității Compoziții pe o temă dată, după model Pictură după model</p>
Modelaj	<p>Materiale și instrumente: plastilină, lut, nisip kinetic, cocă, planșeta de lucru, modele de lucru plastificate și alte instrumente disponibile</p> <p>Elemente de limbaj plastic Forma plană Forma spațială</p> <p>Tehnici de lucru Forma plană: folosirea șabloanelor pentru modelat Forma spațială prin modelare liberă, frământare, presare, rupere, tăiere cu cuțitul de plastic, aplatizare în palme, rulare</p> <p>Sugestii de produse ale activității Figurine, obiecte decorative</p>

Sugestii metodologice

Educația plastică, în cazul copiilor dizabilități, poate fi abordată pornind de la nevoile acestora de comunicare, unde adesea pot să apară blocaje; prin intermediul artelor vizuale (desen, culoare, modelaj), copiii pot exterioriza o paletă vastă de emoții, sentimente, trăiri pe care nu le-ar putea transmite verbal.

Programa permite cadrelor didactice care coordonează grupe de elevi cu deficite neuropsihice o abordare didactică flexibilă, atât în planul competențelor specifice urmărite, cât și de strategie didactică, în care elementul de bază este cel ludic. Astfel, demersul didactic poate fi adaptat particularităților de vârstă și psihologice, cu accent pe explorare activă, directă, pe interacțiune cu materiale din natură sau cu cele specifice educației plastice.

Profesorul are rolul de a încuraja aceste interacțiuni, de a genera un mediu de învățare prietenos, de a stimula elevul să se descopere și să se armonizeze cu sine.

Activitățile didactice, organizate sub formă de joc, au rolul de a capta interesul elevilor, de a-i determina să participe la realizarea sarcinilor de lucru pe care le pot aborda individual, în perechi sau pe echipe, uneori cu suportul afectiv și efectiv al părinților.

Implicarea familiei este importantă, mai ales în contexte non-formale/ informale de organizare a activităților, când copiii cu dizabilități sunt scoși din mediul familiar al clasei, activitățile desfășurându-se în parc, la muzeu, la bibliotecă ș.a.m.d.

Sunt încurajate parteneriatele cu alte grupuri de elevi, stimulându-se astfel comunicarea prin artă, valorizarea pozitivă, afirmarea de sine a elevilor în plan social.

Explorarea materialelor și instrumentelor de lucru se realizează gradual, progresiv, profesorul urmărind formarea de competențe noi pe suportul deprinderilor și abilităților anterioare.

Ex. Activități de învățare

Delimitarea spațiului de lucru	Marcarea laturilor hârtiei cu scotch colorat/ hârtie colorată; Poziționarea hârtiei de lucru în capacul unei cutii, pe o tavă etc.	Elevii devin conștienți de limitele/dimensiunile suprafeței de lucru
Captarea/ menținerea atenției	Utilizarea ca suprafețe de lucru a unor materiale neconvenționale: folie de aluminiu, celofan, oglindă tip stand-up, fereastra unei săli de clasă ș.a.	Pentru un plus de activitate senzorială, copiii pot realiza colaje sau pot desena cu creioane colorate, acuarele, cretă etc.
Explorarea tactilă a unor suprafețe cu texturi diferite	Atingerea unor texturi gen acuarele, vopseluri, nisip kinetic, plastilină ș.a. Realizarea unor amestecuri de substanțe în pungi cu închidere.	Familiarizarea treptată cu materialele și tehnicile elementare de utilizare a acestora. Pe suport ludic, copiii sunt stimulați senzorial și sensibilizați.
Finalizarea activității	Utilizarea alternativă a materialelor/ a activităților propuse cu activități senzoriale, (jocuri cu nisip, clay, plastilină), jocuri de mișcare, jocuri muzicale. Realizarea unei mici expoziții cu lucrările elevilor prin afișare pe perete/ pe podea. Exerciții de recunoaștere a propriei lucrări sau a unor elemente, materiale, culori, forme.	Se menține atenția până la încheierea activității.

Bibliografie

1. Cristea, M., (2007), *Pedagogia învățământului primar și preșcolar: Educația plastică și didactica educației*;
2. Drăghicescu, S., Drăghicescu, F., (2007), *Educație plastică – Ghid metodic clasele I-IV*, București: Editura Aramis;
3. Păunescu, C-tin, Popovici, D.V., (1997), *Terapie educațională complexă și integrată*, București: Editura Pro Humanitate;
4. *** (2013), *Programa școlară pentru Arte Vizuale și Abilități Practice, Clasele pregătitoare-cl. a IV-a*;
5. *** (2008), *Programa școlară pentru Educație plastică, clasele I – a X-a, deficiențe mintale severe, profunde și/sau asociate*;
6. *** *Programele școlare pentru clasele I-IV, școli speciale*;
7. *** *Curricular material: Visual Arts - Guidelines for Teachers of Students with Mild/Moderate General Learning Disabilities (Primary Visual Arts: Guidelines for teachers of students with Mild .../ Visual Arts - Special Education Support Service)*;
8. *** *Curriculum for pupils with Profound and Multiple Learning Difficulties (Curriculum for pupils with Profound and Multiple Learning Difficulties)*.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației

Vasilica VARGĂ, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Brăila

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Vargă Vasilica	Inspectoratul Școlar Județean Brăila
Drăghici Monica Mariana	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila
Drăghici Alina Marinela	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Brăila
Tudose Mariana	Liceul Pedagogic " D.P. Perpessicius" Brăila